

הַתֵּן, הַעֹבֵר בֵּין שְׁתֵּי נָשִׁים, אִם נָדוּת הֵן, נִכְפָּה. וְלֹא תִזְוֶה מְגוּפּוֹ, אִם לֹא יַעֲשֶׂה לּוֹ מִיָּדִי. סִפְּנֵת דָּם אוֹ הֲרִיגָה מְזוּמָּנָה לּוֹ. וְאִם אֵינֶן נָדוּת, עֵינֵי הָרָע שׁוֹלֵט בּוֹ בְּגוּפּוֹ, אוֹ בְּמָמוֹנוֹ.

כִּי הָא דר' נָחוּם בְּרַבִּי שְׁמֵלָאִי, זְמַנָּא חָדָא הָוָה בְּכַרְךָ קְסָרִין, אַעֲבֹר בֵּין שְׁתֵּי נָשִׁים. אֶסְתַּכְּלוּ בֵּיהּ, וְאִיסְתַּכְּן מִיָּד בְּגוּפִיהּ וּבְמָמוֹנֶיהּ. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דִּהְיוּא רוּחָא בִישָׁא שְׂרָאָת עֲלוּן, וְיָכִיל לְנִזְקָא.

מֵאִי תַקְנִיתִיהּ. לִימָא הָכִי, זִיל זִיל, דְּוָמִי דְּוָמִי, אַעֲדִי קְטוּר דְּקִטְרָא, לָא לָךְ וְלָא לִי. וְלִבְתֵּר יִתְחִיל בְּאֵל, וְיִסְיִים בְּאֵל. יִתְחִיל בְּאֵל, דְּכִתִּיב, (במדבר כג כב) אֶל מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם. וְיִסְיִים בְּאֵל, (שם כג כג) כִּי לֹא נָחַשׁ בִּיעֶקֶב וְגו', עַד מָה פָּעַל אֵל. וְיִזְיִיל לִיהּ, וְלֹא יִשְׁגַּח אֲבִתְרִיהּ.

רַב הוֹנָא הָוָה סְלִיק מִבְּבֶל לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְהָוָה סְלִיק לְהֶתֶם, אִיעָרַע בְּחֹד כְּפָר, חָמָא הָיָא אֲתַתָּא דִּיהוָה אֲתִיָּא אֲבִתְרִיהּ, אֲרַמָּאָת מִיֵּין אֲכַתְפוּי, וְנִטְלַת עֲפָרָא מִרְגְּלוּי. אַהֲדַר רִישִׁיהּ וְאָמַר לָהּ, עֲבִידִי וְטוֹל בְּתָרָאִי, דִּהָא לֹא כְּלוּם גָּבֵאִי, אֲבָל גּוֹזְרִנִּי עֲלִיךְ בְּלִבּוּלָא בְּדַעְתָּךְ.

לְבִתֵּר אָמַר, לֹא בְּגִינִי אֶלָּא בְּגִין דְּלֹא תִיקָטְלִי בְּנִי אֵינִשָּׁא אוֹחֲרִנִּין. וְכֵן הָוָה, אִיתְּבַלְבַּל דַּעְתָּהּ, וְלֹא יָדְעָה מִיָּדִי, וּמִתָּהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים צא י) לֹא תִאֲנֶה אֵלֶיךָ רָעָה וְנִגְעָה לֹא יִקְרַב בְּאֶהְלֶךְ.

הֲתֵי ר' חֲזִיָּא, (קהלת ז כו) טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמְלֹט מִמָּוֶה. מִמָּוֶה. מִמָּוֶה. מִהֵיכָּא אֵשֶׁה דְּכִתִּיב בֵּהּ, אֲשֶׁר הִיא מְצוּדִים וְחֲרָמִים וְכו'. וְחֻטָּא יִלְכֹּד בֵּהּ, הֵהוּא דְאִזְל בְּתַר יֵצֵר הָרָע.

בֹּא וּרְאֵה, בְּזִמָּן שְׁהָרַעְב בְּעִיר, לֹא יִרְאֶה אָדָם אֶת עַצְמוֹ, וְלֹא יִלָּךְ יְחִידִי בְּעִיר, מִפְּנֵי

שְׁנֵינוּ, הַעֹבֵר בֵּין שְׁתֵּי נָשִׁים, אִם נָדוּת הֵן - נִכְפָּה. וְלֹא תִזְוֶה מְגוּפּוֹ, אִם לֹא יַעֲשֶׂה לּוֹ הֲרִיגָה מְזוּמָּנָה לּוֹ. וְאִם אֵינֶן נָדוּת - עֵינֵי הָרָע שׁוֹלֵט בּוֹ בְּגוּפּוֹ אוֹ בְּמָמוֹנוֹ. כְּמוֹ זֶה שֶׁל רַבִּי נָחוּם בְּרַבִּי שְׁמֵלָאִי, פַּעַם אַחַת הָיָה בְּכַרְךָ שֶׁל קְסָרִין. עָבַר בֵּין שְׁתֵּי נָשִׁים. הִסְתַּכְּלוּ בּוֹ, וְהִסְתַּכְּן מִיָּד בְּגוּפּוֹ וּבְמָמוֹנוֹ. מָה הִטָּעָם? מִשּׁוּם שְׂאוּתָהּ רוּחַ רָעָה שְׂרָתָה עֲלֵיהֶן, וַיְכֻלָּה לְהַזִּיק.

מַה תַּקְנִיתוֹ? יֹאמַר כָּךְ: לְכִי לְכִי, דְּמִי דְּמִי, הִסִּירִי אֶת קִשְׁיֶיךָ הַקָּשֶׁר, לֹא וְלֹא לִי. וְאַחֲרַיִךְ יִתְחִיל בְּאֵל וְיִסְיִים בְּאֵל. יִתְחִיל בְּאֵל, שְׁפָתוֹב (במדבר כג) אֶל מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם. וְיִסְיִים בְּאֵל, (שם) כִּי לֹא נָחַשׁ בִּיעֶקֶב וְגו', עַד מָה פָּעַל אֵל. וְיִלָּךְ לּוֹ, וְלֹא יִשְׁגַּח אַחֲרָיו. רַב הוֹנָא הָיָה עוֹלָה מִבְּבֶל לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה עוֹלָה לְשֵׁם. נִקְלַע לְכַפֵּר אַחַד, רָאָה אוֹתָהּ אֵשֶׁה שְׁהִיתָה הוֹלֶכֶת אַחֲרָיו. זָרְקָה מִים עַל כַּתְפָּיו, וְנִטְלָה עֶפֶר מִרְגְּלוֹ. הִחֲזִיר רֹאשׁוֹ וְאָמַר לָהּ: עֲשִׂי וְקַחִי אַחֲרַי, שְׁחָרִי אֵין כְּלוּם אֲצִלִּי, אֲבָל אֲנִי גּוֹזֵר עֲלֶיךָ בְּלִבּוּלָא בְּדַעְתָּךְ.

אַחֲרַי כָּךְ אָמַר: לֹא בְּשִׁבְלִי, אֶלָּא בְּשִׁבְלִי שְׁלֹא תִהְיֶה בְּנִי אָדָם אַחֲרִים. וְכֵן הָיָה. הִתְבַּלְבְּלָה דַּעְתָּהּ, וְלֹא יָדְעָה דְּבַר, וּמִתָּהּ. וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים צא) לֹא תִאֲנֶה אֵלֶיךָ רָעָה וְנִגְעָה לֹא יִקְרַב בְּאֶהְלֶךְ. שְׁנֵה רַבִּי חֲזִיָּא, (קהלת ז) טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמְלֹט מִמָּוֶה. מִמָּוֶה? מִמָּוֶה. מִמָּוֶה. מִהֵיכָּא אֵשֶׁה שְׁפָתוֹב בֵּהּ, אֲשֶׁר הִיא מְצוּדִים וְחֲרָמִים וְכו'. וְחֻטָּא יִלְכֹּד בֵּהּ - אוֹתוֹ שְׁהוֹלָךְ אַחֲרַי יֵצֵר הָרָע.

בֹּא וּרְאֵה, בְּזִמָּן שְׁהָרַעְב בְּעִיר, לֹא יִרְאֶה אָדָם אֶת עַצְמוֹ, וְלֹא יִלָּךְ יְחִידִי בְּעִיר, מִפְּנֵי שְׁמֵלָאִי הַמָּוֶה

שְׁמִלְאֵךְ הַמֹּת נִמְצָא שָׁם, וַיֵּשׁ לוֹ רְשׁוֹת לְחַבֵּל.
וְעַל דָּא כְּתִיב, (בראשית מב א) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו
לָמָּה תִּתְּרֹאוּ. כִּי־נִצָּא בּוֹ, בְּזִמְנָן שֶׁהִדְבַּר בְּעִיר,
יִסְגֹּר אָדָם עֲצָמוֹ, וְלֹא יִתְּרָאָה בְּשׁוּק. דְּכִיּוֹן
שְׁנַתֵּן רְשׁוֹת לְמַחְבֵּל, מִי שְׁפּוֹגֵעַ בּוֹ, נִיזְזִיק.
וְאִיהוּ מִתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ.

בֹּא וִירָאָה, עֲשֹׂר שָׁנִים הֵיְתָה נַעֲמִי בְּשִׂדָּה
מוֹאֵב, לְסוּף, כִּי שְׁמַעְיָה בְּשִׂדֵי מוֹאֵב וכו'.

מִפְּנֵי מָה נַעֲנִשׁוּ מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן. מִפְּנֵי שֶׁנִּשְׁאָר
נָשִׁים מוֹאֲבִיּוֹת.
אִין לָךְ בְּעוֹלָם, נָשִׁים מִתְּעַסְקוֹת בְּנַחֲשׁ
וּבְכִישׁוּף, כְּמוֹ מוֹאֲבִיּוֹת. מִמָּאִי, דְּכְתִיב,
(במדבר כה ב) וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ לֵאלֹהֵיהֶן. כִּיּוֹן
דְּהוּ אַכְלֵי מִיָּדִי בַּחֲרָשִׁייהוּ, מִיָּד הוּוּ סְגִדִין
לְטַעֲוֹתֵיהוֹן, (שם כה ג) וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לִבְעַל פְּעוֹר.
רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, כְּהֵנִי צְמִידִין תְּכַשִּׁיטִין, הַכִּי
הוּוּ מִתְחַבְּרִים בְּבַעַל פְּעוֹר.

בַּחֲרָשִׁייהוֹן דְּנִשְׁאָא. מְנַלָּן, דְּכְתִיב, (שם לא טז) הֵן
הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדָבָר בְּלָעָם.
בְּעַצַּת בְּלָעָם לֹא נֹאמַר, אֲלֹא בְּדָבָר בְּלָעָם.
אוֹלִיף לֹון מִלִּין בְּפוּמָא. דְּהָא לְמַעַבְד חֲרָשִׁין
וְקוֹסְמִין, לֹא הוּוּ בְּעַלְמָא בּוֹתִייהוּ, אֲבָל מִלִּין
בְּפוּמָא לֹא שְׁלֵמָא חֲרָשִׁייהוּ לֹא הוּוּ יִדְעִי. וְעַל
דָּא, בְּדָבָר בְּלָעָם עֲבָדוּ, וְאַשְׁלִים חֲרָשִׁייהוּ,
וַיִּכְלוּ לָהּ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, כְּשִׁירָה הֵיְתָה רוּת.
וְהָאֵמֶר נַעֲמִי לְשִׁתִּי כִלְתִּיהָ לְכָנָה שְׂכֵנָה אִשָּׁה
לְבֵית אִמָּה יַעֲשֵׁה ה', יַעֲשֵׂה כְּתִיב.
אִמְרָה לְהוֹן, אִם תִּזְכּוּ לִיכְנֹס תַּחַת כְּנָפֵי
הַשְּׂכִינָה, יַעֲשֵׂה. וְאִם לֹא, יַעֲשֵׂה חֶסֶד ה'.

כִּי מַר לִי מְאֹד מִכֶּם. עֲלִיכֶם מִבְּעֵי לִיָּה, כְּמָה
דָּאֵת אָמַר, (ש"ב א כו) צַר לִי עֲלִיךְ, מֵאִי מִכֶּם.
אָמַר רַבִּי קְרוֹנִיָּא אָמַר רַב כְּהֵנָּא, עֲאֻקוּ בְּלִפְאִי

נִמְצָא שָׁם, וַיֵּשׁ לוֹ רְשׁוֹת לְחַבֵּל.
וְעַל כֵּן כְּתוּב (בראשית מב) וַיֹּאמֶר
יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְּרֹאוּ. כִּי־נִצָּא
בּוֹ, בְּזִמְנָן שֶׁהִדְבַר בְּעִיר, יִסְגֹּר אָדָם
עֲצָמוֹ וְלֹא יִתְּרָאָה בְּשׁוּק. שְׁכִיּוֹן
שְׁנַתֵּן רְשׁוֹת לְמַחְבֵּל - מִי שְׁפּוֹגֵעַ
בּוֹ נִזְזִיק, וְהוּא מִתְחַיֵּיב בְּנִפְשׁוֹ.

בֹּא וִירָאָה, עֲשֹׂר שָׁנִים הֵיְתָה נַעֲמִי
בְּשִׂדָּה מוֹאֵב, לְסוּף - כִּי שְׁמַעְיָה
בְּשִׂדֵי מוֹאֵב כו'. מִפְּנֵי מָה נַעֲנִשׁוּ
מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן? מִפְּנֵי שֶׁנִּשְׁאָר
נָשִׁים מוֹאֲבִיּוֹת.

אִין לָךְ בְּעוֹלָם נָשִׁים מִתְּעַסְקוֹת
בְּנַחֲשׁ וּבְכִישׁוּף כְּמוֹ מוֹאֲבִיּוֹת.
מִמָּה? שְׁכְּתוּב (במדבר כה) וַיֹּאכַל
הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ לֵאלֹהֵיהֶן. כִּיּוֹן
שֶׁהָיוּ אוֹכְלִים דְּבָר בְּכַשְׁפִּיהֶם,
מִיָּד הָיוּ מִשְׁתַּחֲוִים לְגִלּוּלֵיהֶם.
(שם) וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לִבְעַל פְּעוֹר.
רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, כְּמוֹ הַצְּמִידִים
הַתְּכַשִּׁיטִים, כִּף הָיוּ מִתְחַבְּרִים
לִבְעַל פְּעוֹר.

בְּכַשְׁפִּיהֶן שֶׁל הַנָּשִׁים, מִנֵּין לָנוּ?
שְׁכְּתוּב (שם לא) הֵן הִנֵּה הָיוּ לְבָנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּדָבָר בְּלָעָם. בְּעַצַּת
בְּלָעָם לֹא נֹאמַר, אֲלֹא בְּדָבָר
בְּלָעָם. לְמַד אוֹתָם דְּבָרִים בְּפֹה,
שֶׁהָיוּ לַעֲשׂוֹת כְּשָׁפִים וְקִסְמִים לֹא
הָיוּ כְּמוֹתָם בְּעוֹלָם, אֲבָל הַדְּבָרִים
שֶׁל הַפֹּה לְהַשְׁלִים כְּשָׁפִיהֶם לֹא
הָיוּ יוֹדְעִים. וְעַל זֶה בְּדָבָר בְּלָעָם
עָשׂוּ, וְהַשְׁלִים כְּשָׁפִיהֶם, וַיִּכָּל
לָהֶם. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, כְּשִׁירָה
הֵיְתָה רוּת.

וְהָאֵמֶר נַעֲמִי לְשִׁתִּי כִלְתִּיהָ לְכָנָה
שְׂכֵנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּה יַעֲשֵׁה ה'
(רות א), יַעֲשֵׂה כְּתוּב. אִמְרָה לָהֶם:
אִם תִּזְכּוּ לִכְנֹס תַּחַת כְּנָפֵי
הַשְּׂכִינָה - יַעֲשֵׂה, וְאִם לֹא - יַעֲשֵׂה
חֶסֶד ה'.

כִּי מַר לִי מְאֹד מִכֶּם, עֲלִיכֶם צְרִיף
לוֹ לְהִיּוֹת, כְּמוֹ שְׁנִיָּאֵמֶר (שמואל ב-
א) צַר לִי עֲלִיךְ. מִה זֶה מִכֶּם? אָמַר

מכם, דאתון גרמתון לבניי דימותו, פמאן דמתרעם מאחרא.

ותשק ערפה לחמותה. ערפה, הרפה שמה. למה נקרא שמה ערפה. על שהחזירה עורף לחמותה, וחזרה לשדה מואב. זנתה, ולא קבלוה, והלכה לארץ פלשתים. והכל דשים בה כהריפות, שהפקירה עצמה לזנות. וילדה מזנות ששה בנים. וכולם נפלו ביד דוד ואנשיו, שהיה בן בנה של רות. שנאמר,

(שם כא טז) וישבי בנב אשר בילידי הרפה. וכי מי נתן אותם בנב. והלא נוב סמוך לירושלים הוא, בארץ ישראל, והוא בארץ פלשתים.

אלא הכי אמר רבי פנחס, מלמד, שבא על עסקי נוב, מפני שגרם עניין נוב עיר הפהנים, והקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה. אמר לו הקדוש ברוך הוא, דוד, אתה גרמת כל כך בנב עיר הפהנים, חייך, או הדין יחול על עצמך, או על זרעך, ולא ישאר אלא אחד.

תני ר' חייא, כתיב, (ש"א כב כ) וימלט בן אחד לאחימלך וגו'. שלא נשאר לאחימלך מכל בית אביו, זולתי אביתר לבדו, ועל עון זה מת שאול ובניו, וכמה אלפים ורכבות מישראל, ונגזר על דוד למות.

ביון שהלך לארץ פלשתים, ראתה אותו הרפה, אמרה לבנה, האי מאן דקטיל לאחורף. באותה שעה, הגיע זמן מדת הדין להנקם מדוד, על (דף ק ע"א) עסקי נוב. וזימן לישבי להורגו. מיד, (ש"ב כא טז) וישבי בנב, שבא על עסקי נוב. אמר רבי יוחנן, כך אמר דוד, רבוננו של עולם, זרעי יהיה נכון לפניך, והריני מקבל עלי את הדין.

רבי קרוניא אמר רב כהנא, צרה בלבי מכם, שאתן גרמתן לבני שימותו, וכמי שמתרעם על אחר. ותשק ערפה לחמותה. ערפה - הרפה שמה. למה נקרא שמה ערפה? על שהחזירה עורף לחמותה, וחזרה למקומה לשדה מואב. זנתה, ולא קבלוה, והלכה לארץ פלשתים. והכל דשים בה כהריפות, שהפקירה עצמה לזנות.

וילדה מזנות ששה בנים, וכלם נפלו ביד דוד ואנשיו, שהיה בן בנה של רות, שנאמר (שם כא) וישבי בנב אשר בילידי הרפה. וכי מי נתן אותם בנב? והלא נוב סמוכה לירושלים היא, בארץ ישראל, והוא בארץ פלשתים? אלא כך אמר רבי פנחס, מלמד שבא על עסקי נוב, מפני שגרם ענין נוב עיר הפהנים, והקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה. אמר לו הקדוש ברוך הוא: דוד, גרמת כל כך בנב עיר הפהנים, חייך, או הדין יחול על עצמך, או על זרעך, ולא ישאר אלא אחד.

שנה רבי חייא, כתיב (שמואל א-ב) וימלט בן אחד לאחימלך וגו'. שלא נשאר לאחימלך מכל בית אביו זולתי אביתר לבדו, ועל עון זה מת שאול ובניו, וכמה אלפים ורכבות מישראל, ונגזר על דוד למות.

ביון שהלך לארץ פלשתים, ראתה אותו הרפה. אמרה לבנה: זה שהרג אחיך. באותה השעה הגיע זמן מדת הדין להנקם מדוד על עסקי נוב, וזמן את ישבי להרגו. מיד - וישבי בנב, שבא על עסקי נוב. אמר רבי יוחנן, כך אמר דוד: רבוננו של עולם, זרעי יהיה נכון לפניך, והריני מקבל עלי את הדין.

מה עשה. נטלו יִשְׁבִּי, וְהַגְרִים אֶת עֲצָמוֹ עָלָיו, וְעַל הַמָּטָה, אָמַר לִיה, לָאוּ יִקְרָא דִּילִי. נטלו וְאַרְמִי לִיה לְאֹוִירָא, וְשְׁוִי סִיפָא דִּיתְקַטֵּל בַּה דְּוֹד. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וְהוּא חֲגוּר חֶרֶב חֲדָשָׁה וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת אֶת דְּוֹד. מִיַּד הַזְּכִיר אֲבִישִׁי שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ, וְעַמְד בְּאֹוִיר, וְסוֹסוּ מִיַּד נִשְׁמַט, וְהִלֵּךְ לִירוּשָׁלַיִם.

הֲלָךְ אֲבִישִׁי וְכָא לְסַנְהֶדְרִין וְאָמַר, מַהוּ לְרַפּוּב עַל סוֹסוּ שֶׁל מֶלֶךְ בִּשְׁעַת הַדְּחָק, וְהַתִּירוּהוּ. מִצָּאוּ לְדוֹד עוֹמֵד בְּאֹוִיר, אָמַר לִיה חֲזוֹר מִתַּפְלָתְךָ.

אָמַר לִיה, (תהלים קטז יב) מַה אָשִׁיב לָהּ כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי. שִׁפְךָ מְקוֹבְלָנִי מִבֵּית דִּינוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל הַרְמָתִי, שֶׁאֲפִילוֹ חֶרֶב חֲדָה מוֹנַחַת עַל צוּאָרוֹ שֶׁל אָדָם אֵל יִמְנַע עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים. מִיַּד חֲזַר מִתַּפְלָתוֹ, וְקָבַל הַדִּין עַל זָרְעוֹ. דְּכְּתִיב, וַיַּעֲזֹר לוֹ אֲבִישִׁי בֶּן צְרוּיָה וַיִּן אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וְגו'.

מַה כְּתִיב. (מ"ב יא א) וַעֲתַלְיָה אִם אֲחֻזְיָהוּ רָאֲתָה כִּי מֵת בָּנָה וַתִּקֶּם וַתֹּאבֵד אֶת כָּל זָרַע הַמְּמַלְכָּה. כְּתִיב וַתֹּאבֵד, וְכְּתִיב (ד"ב כב י) וַתִּדְּבַר אֶת כָּל זָרַע וְכו'. מַהוּ וַתִּדְּבַר. אָמְרָה שְׁעֵתִידִין זָרְעוֹ שֶׁל דְּוֹד לִיאָבֵד מִן הָעוֹלָם.

וַתִּקֶּחַ יְהוֹשֻׁבֶעַ בַּת הַמֶּלֶךְ יוֹרָם וְכו', אֶת יוֹאָשׁ וְכו'. (מ"ב יא ב) מִלְּמַד שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה. וְעַם כָּל זֶה, אָף עַל פִּי שְׁנִגְזָרָה גְּזִירָה זֹה, וְנִיתֵן רְשׁוֹת לְמִדַּת הַדִּין, עַל זֶה כְּתִיב, (ישעיה י לב) עוֹד הַיּוֹם כְּנֶב לְעַמְד. שְׁעֵדִיין מִדַּת הַדִּין בְּנוֹב עוֹמְדָת וְתוֹכַעַת דִּין מִלְּפָנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְמָה בְּצַדִּיקִים מְדַקְדֵּק הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֵּן, בְּרִשְׁעִים עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה.

וְהַאֲמַר הִנֵּה שָׁבָה יְבֻמָּתְךָ אֶל עַמָּה וְאֶל

מַה עָשָׂה? נִטְלוּ יִשְׁבִּי, וְהַגְרִים אֶת עֲצָמוֹ עָלָיו וְעַל הַמָּטָה. אָמַר לוֹ: אֵינְךָ כְּבוֹדִי. נִטְלוּ וַיִּזְרְקוּ בְּאֹוִיר, וְשֵׁם הַסִּיף שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ דְּוֹד. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שְׁמוּאֵל-ב כא) וְהוּא חֲגוּר חֶרֶב חֲדָשָׁה וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת אֶת דְּוֹד. מִיַּד הַזְּכִיר אֲבִישִׁי שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ, וְעַמְד בְּאֹוִיר, וְסוֹסוּ מִיַּד נִשְׁמַט, וְהִלֵּךְ לִירוּשָׁלַיִם.

הֲלָךְ אֲבִישִׁי וְכָא לְסַנְהֶדְרִין וְאָמַר, מַהוּ לְרַכֵּב עַל סוֹסוֹ שֶׁל מֶלֶךְ בִּשְׁעַת הַדְּחָק? וְהַתִּירוּהוּ. מִצָּאוּ לְדוֹד עוֹמֵד בְּאֹוִיר. אָמַר לוֹ, חֲזוֹר מִתַּפְלָתְךָ.

אָמַר לוֹ, (תהלים קטז יב) מַה אָשִׁיב לָהּ כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי. שִׁפְךָ מְקוֹבְלָנִי מִבֵּית דִּינוֹ שֶׁל שְׁמוּאֵל הַרְמָתִי, שֶׁאֲפִילוֹ חֶרֶב חֲדָה מוֹנַחַת עַל צוּאָרוֹ שֶׁל אָדָם אֵל יִמְנַע עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים. מִיַּד חֲזַר מִתַּפְלָתוֹ, וְקָבַל הַדִּין עַל זָרְעוֹ, וְכְּתוּב (שְׁמוּאֵל-ב כא) וַיַּעֲזֹר לוֹ אֲבִישִׁי בֶּן צְרוּיָה וַיִּן אֶת הַפְּלִשְׁתִּי וְגו'.

מַה כְּתוּב? (שְׁמוּאֵל-א יא) וַעֲתַלְיָה אִם אֲחֻזְיָהוּ רָאֲתָה כִּי מֵת בָּנָה וַתִּקֶּם, (דְּבָרֵי הַיָּמִים-ב כב) וַתֹּאבֵד אֶת כָּל זָרַע הַמְּמַלְכָּה. כְּתוּב וַתֹּאבֵד, וְכְּתוּב וַתִּדְּבַר אֶת כָּל זָרַע וְכו'. מַהוּ וַתִּדְּבַר? אָמְרָה, שְׁעֵתִידִין זָרְעוֹ שֶׁל דְּוֹד לִיאָבֵד מִן הָעוֹלָם. וַתִּקֶּחַ יְהוֹשֻׁבֶעַ בַּת הַמֶּלֶךְ יוֹרָם וְכו', אֶת יוֹאָשׁ וְכו'. מִלְּמַד שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה. וְעַל כָּל זֶה, אָף עַל פִּי שְׁנִגְזָרָה גְּזִירָה זֹה וְנִיתֵן רְשׁוֹת לְמִדַּת הַדִּין, עַל זֶה כְּתוּב (ישעיה י לב) עוֹד הַיּוֹם כְּנֶב לְעַמְד. עֵדִין מִדַּת הַדִּין בְּנוֹב עוֹמְדָת וְתוֹכַעַת דִּין מִלְּפָנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְמָה בְּצַדִּיקִים מְדַקְדֵּק הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כֵּן - בְּרִשְׁעִים עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. וְהַאֲמַר הִנֵּה שָׁבָה יְבֻמָּתְךָ אֶל עַמָּה וְאֶל אֱלֹהֶיהָ (רות א). אָמַר רַבִּי נַחוּם אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִזֶּה

אֱלֹהֶיהָ. אָמַר ר' נָחוּם אָמַר ר' יְהוּדָה, מִדֶּקָּאֻמַּר שָׁבָה, מְלַמֵּד שְׁגִיּוֹרַת הַיְתָה בַּתְּחִלָּה. וּכְתִיב וְאֵל אֱלֹהֶיהָ, דְּהָא אֱלֹוֹהַּ אֶחָד הִיָּה לָהּ עִם נַעֲמִי, וְעַכְשָׁיו חֲזָרָה לְסִרְחוּנָהּ הָרֵאשׁוֹן, וְטַעַתָּה אַחֵר עֲבוּדָה זָרָה שָׁלָה.

וְרוּת דְּבִקָּה בָּהּ, כְּמָה שֶׁקִּבְּלָה עָלֶיהָ בְּחַיֵּי בַעְלָהּ, דְּבִקָּה בְּאַמוּנָתָהּ. בֹּא וּרְאֵה שֶׁבִּחָהּ שֶׁל רוּת, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאִימַת בַּעְלָהּ לֹא הִיָּתָה עָלֶיהָ, דְּבִקָּה בְּאַמוּנָתָהּ. וְעַל כָּל דָּא, נַעֲמִי חִידְשָׁה לָהּ כְּמִתְחִלָּה, וְהִתְרַתָּה בָּהּ הִתְרָאוֹת, וְכָלן קִבְּלָתָן עָלֶיהָ.

רַבִּי בְּרוּקָא אָמַר, כְּתִיב (בראשית כא יד) וַיִּשְׁכֹּם אֲבִרְהָם בַּבֶּקֶר וַיִּקַּח לֶחֶם וְחִמְתָּ מִיֶּם וַיִּתֵּן אֶל הָגֵר שֵׁם עַל שְׂכָמָהּ וְאֵת הַיֶּלֶד. כִּיּוֹן דְּכְתִיב אֶל הָגֵר, מַהוּ שֵׁם עַל שְׂכָמָהּ. אֲלֹא מְלַמֵּד, שֶׁהִזְהִירָה עַל עוֹל הָאַמוּנָה, וְלַעֲמֹוד בָּמָה שֶׁהִיָּתָה רְגִילָה בַּתְּחִלָּה עִמּוֹ. כְּתִיב הִכָּא שֵׁם עַל שְׂכָמָהּ, וּכְתִיב הִתֵּם (שמות טו כד) שֵׁם שֵׁם לֹו חֶק וּמִשְׁפָּט. מַה לְהֵלֶן עוֹל שְׂכִינָה, אֵיךְ כָּאן עוֹל שְׂכִינָה.

מַה עֲשֵׂתָה, כִּיּוֹן שֶׁרְאֵתָה עֲצָמָה יוֹצֵאת מִתַּחַת רִשּׁוֹתָיו שֶׁל אֲבִרְהָם, חֲזָרָה לְקַלְקוּלָּהּ. מַה כְּתִיב, (בראשית כא יד) וַתֵּלֶךְ וַתִּתַּע. אַחֲרֵי עֲבוּדָה זָרָה וְגִלּוּלֵי בֵּית אֲבִיהָ. וּכְתִיב (ירמיה י טו) הִבֵּל הִמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים.

רַבִּי חִידְקָא וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹסִי, הוּוּ קְאָזְלִי בְּאוּרְחָא, אָמַר ר' שְׁמַעוֹן לְרַבִּי חִידְקָא, הָא תְּגִינֵן, נִכְרִי וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, כְּכֹהֵן גָּדוֹל הוּי. מֵאִי טַעְמָא שֶׁקָּלוּ לְכֹהֵן גָּדוֹל. וְהַכְּתִיב, (תהלים עה ה) וַיִּקֶּם עֲדוֹת בִּיעֶקֶב וְתוֹרָה שֵׁם בִּישְׂרָאֵל. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִבָּה לְיִשְׂרָאֵל, לְקַבֵּל עָלֶיהָ אֲגָרָא לְעֵלְמָא דְּאֵתִי, וּמִי שְׁלֹא קִבְּלוּהָ, לֹא מְקַבְּלִי עֲלֵיהֶּוּ אֲגָרָא בְּעֵלְמָא דְּאֵתִי.

שְׁאֻמַּר שָׁבָה, מְלַמֵּד שְׁגִיּוֹרַת הַיְתָה בַּתְּחִלָּה. וּכְתִיב וְאֵל אֱלֹהֶיהָ, שֶׁהָיָה אֶחָד הִיָּה לָהּ עִם נַעֲמִי, וְעַכְשָׁיו חֲזָרָה לְסִרְחוּנָהּ הָרֵאשׁוֹן, וְטַעַתָּה אַחֵר עֲבוּדָה זָרָה שָׁלָה.

וְרוּת דְּבִקָּה בָּהּ (שם), כְּמָה שֶׁקִּבְּלָה עָלֶיהָ בְּחַיֵּי בַעְלָהּ, דְּבִקָּה בְּאַמוּנָתָהּ. בֹּא וּרְאֵה שֶׁבִּחָהּ שֶׁל רוּת, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאִימַת בַּעְלָהּ לֹא הִיָּתָה עָלֶיהָ, דְּבִקָּה בְּאַמוּנָתָהּ. וְעַל כָּל זֶה, נַעֲמִי חִידְשָׁה לָהּ כְּמִתְחִלָּה, וְהִתְרַתָּה בָּהּ הִתְרָאוֹת, וְכָלן קִבְּלָתָן עָלֶיהָ.

רַבִּי בְּרוּקָא אָמַר, כְּתִיב (בראשית כא יד) וַיִּשְׁכֹּם אֲבִרְהָם בַּבֶּקֶר וַיִּקַּח לֶחֶם וְחִמְתָּ מִיֶּם וַיִּתֵּן אֶל הָגֵר שֵׁם עַל שְׂכָמָהּ וְאֵת הַיֶּלֶד. כִּיּוֹן דְּכְתִיב אֶל הָגֵר, מַהוּ שֵׁם עַל שְׂכָמָהּ? אֲלֹא מְלַמֵּד, שֶׁהִזְהִירָה עַל עוֹל הָאַמוּנָה, וְלַעֲמֹוד בָּמָה שֶׁהִיָּתָה רְגִילָה בַּתְּחִלָּה עִמּוֹ. כְּתִיב כָּאן שֵׁם עַל שְׂכָמָהּ, וּכְתִיב שֵׁם (שמות טו כד) שֵׁם שֵׁם לֹו חֶק וּמִשְׁפָּט. מַה לְמַטָּה עַל שְׂכִינָה - אֵיךְ כָּאן עַל שְׂכִינָה.

מַה עֲשֵׂתָה? כִּיּוֹן שֶׁרְאֵתָה עֲצָמָה יוֹצֵאת מִתַּחַת רִשּׁוֹתָיו שֶׁל אֲבִרְהָם, חֲזָרָה לְקַלְקוּלָּהּ. מַה כְּתִיב? וַתֵּלֶךְ וַתִּתַּע, אַחֲרֵי עֲבוּדַת גִּלּוּלִים וְגִלּוּלֵי בֵּית אֲבִיהָ. וּכְתִיב הִבֵּל הִמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים.

רַבִּי חִידְקָא וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְרַבִּי חִידְקָא, הָרִי שְׁנִינּוּ, נִכְרִי וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה הוּא כְּמָה כְּכֹהֵן גָּדוֹל. מַה הַטַּעַם שֶׁקָּל אוֹתוֹ לְכֹהֵן גָּדוֹל, וְהָרִי כְּתוּב (תהלים עה ה) וַיִּקֶּם עֲדוֹת בִּיעֶקֶב וְתוֹרָה שֵׁם בִּישְׂרָאֵל. הַקּוּדֹשׁ בְּרִיךְ הוּא נָתַן אוֹתָהּ לְיִשְׂרָאֵל, לְקַבֵּל עָלֶיהָ שְׁכָר לְעוֹלָם הַבָּא. וּמִי שְׁלֹא קִבְּלוּהָ, לֹא מְקַבְּלִים עָלֶיהָ שְׁכָר בְּעוֹלָם הַבָּא.